

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Temmuz 2013 • No:64

İŞÇİLERİN SORUNLARINA KİM SAHİP ÇIKACAK?

İşçilerin dünya kadar sorunu var. İlk elden sorunları sayabiliriz:

- Ücretler düşük; milyonlarca işçi ya asgari ücret ya da onun biraz üzerinde bir ücret alıyor. İşçiler gelirlerini artırmak için sürekli fazla mesailere kalıyorlar. Ailelerinin yüzünü göremiyor, sosyal yaşamdan kopuyorlar. Geçim sıkıntısı işçilerin belini büküyor, hayatı zehir ediyor.
- Çalışma saatleri alabildiğine uzun. Haftalık çalışma süresi 70-75 saate kadar çıkıyor. Zaten gerektiği gibi beslenemeyen işçiler, uzun çalışma sonucunda tükeniyorlar.
- Patronlar, daha fazla kâr elde etmek için gerekli iş güvenliği önlemlerini almıyorlar. Bu nedenle her ay ortalama 100 işçi iş kazalarında yaşamını kaybediyor, çok daha

fazlası sakat kalıyor. Patronlara göre iş güvenliği için harcanan para çöpe atılmış kâr demektir. Onlar için önemli olan işçiler değil sermayedir.

- Kısa süreli sözleşme, sigortasız ve sosyal haklar olmadan çalışma demek olan taşeronluk sistemi almış başını gidiyor. AKP hükümeti, taşeronluk sistemini genişleten bir yasa hazırlamış durumda. Bu yasa kabul edildiğinde taşeronlar tüm işleri yapabilecek ve taşeronun girmediği işyeri kalmayacak.
- İşsizlik çığ gibi büyüyor, resmi rakamlara göre üç milyon işsiz var.
- Patronlar ve AKP hükümeti, kıdem tazminatını bir fona devrederek ortadan kaldırmak istiyorlar.
- İşçilerin sendikalaşmasını zorlaştıran ya-

İşçilerin sorunları basit, gündeme alınmayacak sorunlar mı? Elbette değil. On milyonlarca insanı ilgilendiren sorunlara neden sahip çıkılmıyor? AKP, CHP ve MHP gibi partiler işçilerin sorunlarına sahip çıkmazlar. Çıkamazlar, çünkü bu partiler patronların kâr düzeninin hizmetkâridirler.

salar yerli yerinde duruyor, sendikalaşan işçiler işten atılıyorlar.

Bu listeyi uzatmak mümkün, eksik olanları siz tamamlayın.

Peki, işçilerin bu kadar sorunu varken, bu sorunlar neden gündeme gelmiyor? Neden bu sorunlar Meclis'te tartışma konusu olmuyor? Neden AKP, CHP ve MHP gibi partiler bu sorunlara sahip çıkmıyorlar?

Her işçi kardeşimiz bu soruları kendine sormalı ve cevap aramalıdır.

İşçilerin sorunları basit, gündeme alınmayacak sorunlar mı? Elbette değil.

Milyonlarca işçi ve onların ailelerini kapsayan, toplumun çoğunluğunu oluşturan işçi sınıfının sorunlarından söz ediyoruz. İşçilerin emeği olmadan hiçbir şey yerinden kıpırdıyamaz, üretim olmaz, toplum aç kalır.

O halde, on milyonlarca insanı ilgilendiren sorunlara neden sahip çıkılmıyor?

Öncelikle şu hususun altını çizelim: AKP, CHP ve MHP gibi partiler işçilerin sorunlarına sahip çıkmazlar. Çıkmazlar, çünkü bu partiler patronların kâr düzeninin hizmetkârdırlar.

Bu partiler, patronların çıkarları için kurulmuşlardır.

Bu partiler, egemen sömürücü sınıfın çeşitli kesimlerini temsil etmektedirler.

İşte bu nedenle işçilerin sorunlarına sahip çıkmaz, bu sorunların çözülmesi için mücadele vermezler. Bazen, birbirlerini sıkıştırmak ve özellikle de seçimlerde oy toplamak için işçilerin bazı sorunlarını çözeceklerini vaat ederler. Ama seçimler bitince işçileri unuturlar.

Bugün işçilerin güçlü örgütleri olmadığı için, işçilerin yaşadığı sorunlar gündem olmuyor ve üzeri kolayca örtülüyor.

Bilhassa AKP, CHP ve MHP eliyle toplumda yaratılan yapay kutuplaşma, işçilerin sorunlarını bastırıyor, gözlerden irak kalmasına neden oluyor.

AKP, toplumu kutuplaştırmak amacıyla dindar ve dindar olmayan ayrımı yapıyor; insanların dini duygularını sömürerek mütedeyyin kesimleri arkasına yığmaya çalışıyor. 11 yıldır iktidarda olmasına, devletin dümenine oturmasına ve kendi patronlarını Karun kadar zengin etmesine rağmen ağlıyor. "Bizi iktidar yapmak istemiyorlar, bizi iktidardan düşürmek istiyorlar" diyerek mağdur rolü oynuyor.

Başörtüsü yasağını tam olarak kaldırmayarak, başörtüsünü kendi siyaseti için kullanmaya devam ediyor.

İnsanların yaşam tarzına müdahale eden AKP, "dediğim dedik çaldığım düdüğü" misali toplumun her alanını kendi arzuları temelinde düzenlemek istiyor. Demokratik hakkını arayan herkesi polis copuyla ve gazıyla susturmaya çalışıyor. Baskı ve zorbalığa tepki gösterenleri "terörist" ilan ediyor. Böylece hem devlet zorbalığını hem de

Yaratılan yapay kutuplaşma hiçbir şekilde işçilerin çıkarına değildir. Zira bu kutuplaşma işçileri bölmekte ve karşı karşıya getirmektedir. Oysa asıl kutuplaşma işçi sınıfı ve patronlar sınıfı temelinde vücut bulmalıdır: Onların sınıfı ve bizim sınıfımız, onların çıkarları ve bizim çıkarlarımız! Biz işçiler kendi çıkarlarımız için bir sınıf olarak birleşebilmeliyiz.

gerçek sorunları gözlerden saklamış oluyor.

Patronlar sınıfının bir kesimi ve CHP ise, AKP'yi sıkıştırmak için bu kutuplaşmadan yararlanıyorlar. CHP, toplumun laik kesimlerini ve Alevileri arkasına alacak şekilde bir siyaset izliyor. Seçkin bir dil kullanıyor, toplumun diğer kesimlerini umursamıyor, yapay kutuplaşmayı derinleştiriyor.

MHP, Kürt düşmanlığı yapıyor. Toplumu Türk ve Kürt karşıtlığı temelinde ayrıştırmaya, milliyetçiliği kullanarak oy toplamaya çalışıyor.

Tüm siyaset yapay kutuplaşma/cephelikleme üzerine kurulmuş durumda.

Utanmadan demokrasiden dem vuran bu partiler, toplumu bölüyor ve karşılarına aldıkları kesimlerin haklarını umursamıyorlar. Eğer bu partiler gerçekten demokrat olsalardı, toplumdaki sorunları istismar etmez, tüm demokratik sorunları çözmek için çalışırlardı.

Yaratılan yapay kutuplaşma hiçbir şekilde işçilerin çıkarına değildir. Zira bu kutuplaşma işçileri bölmekte ve karşı karşıya getirmektedir. Oysa asıl kutuplaşma işçi sınıfı ve patronlar sınıfı temelinde vücut bulmalıdır: Onların sınıfı ve bizim sınıfımız, onların çıkarları ve bizim çıkarlarımız! Biz işçiler kendi çıkarlarımız için bir sınıf olarak birleşebilmeliyiz.

Türk ve Kürt, Alevi ve Sünni, başörtülü ve başı açık demeden tüm işçiler ele ele vermeli ve bize dayatılan bu yapay kutuplaşmayı aşmalıyız.

Biz işçi sınıfıyız; buna göre hareket etmeli, sorunlarımızı gündeme getirmek için yapay ayrımları ortadan kaldıracak bir siyaset izlemeliyiz.

Biz ÜİD-DER'li işçiler olarak ilan ediyoruz: Gerçek demokrasinin savunucusu işçi sınıfıdır. Toplumun hiçbir kesimi kendi yaşam biçimini diğerine dayatamaz. Toplumun tüm kesimleri, hiçbir baskı olmadan kendi inançlarını yaşayabilmelidir: **Tüm inançlara özgürlük!**

Alevilerin talepleri demokratik bir haktır ve karşılanmalıdır.

Başörtüsü yasağı kaldırılmalı, başörtüsü üzerinde devam eden tartışmalar son bulmalıdır.

Kürt halkının demokratik talepleri yerine getirilmeli ve barış sağlanmalıdır.

Tüm bu talepler demokratik taleplerdir ve bu taleplerin yerine getirilmesi işçilerin çıkarıdır. İşçiler bu sorunlara sahip çıkar ve çözülmesi için mücadele verirlerse, patron partileri toplumu kutuplara/cephelere bölemezler.

İşçilerin sorunlarına ancak işçi örgütleri sahip çıkabilir. Aynı ÜİD-DER gibi!

Tüm işçi kardeşlerimizi, toplumun tüm kesimlerinin demokratik sorunlarını sahiplenen ve işçilerin sorunlarını çözmek için azimli ve kararlı bir mücadele yürüten ÜİD-DER saflarında birleşmeye çağırıyoruz. ■

Emeklilik İşçiler İçin Bir Hayal mi?

1995 yılında emeklilik yaşının yükseltilmesi saldırısına karşı meydanlara çıkan işçiler, “mezarda emekliliğe hayır” diye haykırıyorlardı. O zaman emekli olabilmek için kadınlar 38, erkeklerde ise 43’tü. Çalışma süresi ve prim gün sayısı ise kadınlar 20 yıl ve 5000 işgünü, erkeklerde ise 25 yıl ve 5000 işgünüydü. Taşeronluk sistemi ve esnek çalışma o zaman henüz yaygınlaşmadığı ve bugünkü gibi 3 milyon (resmi olarak) işsiz olmadığı için, bir işçinin aynı işyerinde yıllarca çalışma ve emekli olma ihtimali yüksekti. Ama bugün her şey çok farklı. Şimdi emekli olmak pek çok işçi için artık ulaşılabilecek kadar zor bir hayalden ibaret. Bu, özellikle genç işçiler için daha çok geçerlidir.

17 Ağustos 1999’da Gölçük depremi yaşandı ve on binlerce insan öldü, ülke yasa boğuldu. Ama Ecevit’in başında bulunduğu o dönemin hükümeti bunu patronlar için fırsata çevirmekten geri durmadı. İnsanlar acılar içinde kıvrılırken, bir gece yarısı emeklilik yaşı kadınlar 58’e, erkeklerde 60’a çıkartıldı. Fakat patronlar bu kadarıyla da yetinmediler. Aynı Ecevit hükümeti gibi patronların hizmetinde olan AKP hükümeti, 1 Ocak 2007’de emeklilik yaşını ve prim gün sayısını kademeli olarak yeniden yükseltti. Yeni düzenlemeyle, emeklilik yaşı kadınlar 62 ve erkeklerde 65’e yükseltildi. Prim gün sayısı ise 5000 günden, sigortaya giriş tarihine ve yaşına göre kademeli olarak 7200 güne çıkartıldı. Prim gününü doldurmanın zorluğu bir yana, işçiler artık emekli olmak için yaşı doldurmayı bekleyeceklerdi. 2048 tarihi itibarıyla kadınlar ve erkekler için emekli olma yaşı 65’e çıkacak.

AKP hükümeti, sosyal güvencide “kara delik” olduğunu söylüyor ve bunu kapatmak için işçilerin haklarına saldırıyordu. Daha az işçinin emekli olması ve daha az işçinin maaş almasıyla sosyal güvenlik fonundaki para da artmış olacaktı. Oysa gerçekte böyle bir “kara delik” yoktu. Kaldı ki iddia edilen bu “kara delik”in sorumlusu işçiler değil patronlardır. Çünkü patronlar milyonlarca işçinin sigortasını yapmamakta, primlerini ödememekte ve sosyal güvenlik fonuna akması gereken paraları cebelendirmektedirler. Bugün hâlâ 10 milyon işçi sigortasız olarak çalışmaktadır ve AKP hükümeti patronlara tek laf etmemektedir.

Patronlar, AKP hükümeti döneminde çıkartılan yasalardan yararlanarak, 18-30 yaş arası işçileri işe alıyorlar. 30 yaşını geçmiş işçileri işe almayan patronlar, 65 yaşına kadar işçi çalıştırırlar mı? Yıllarca sigortasız çalıştırılan, taşerona mahkûm edilen, sigorta primi düzenli ödenmeyen, yaşı ilerlediğinde işten atılan, sağlıksız çalışma koşulları yüzünden iş kazaları ve meslek hastalıkları ile genç yaşta tükenen işçilerin emekli olması neredeyse imkânsız gibi. İş saatleri uzun, çalışma koşulları oldukça ağır ve yıpratıcıyken, hangi işçi 65 yaşında emekli olduktan sonra bunun “sefasını” sürecektir?

Buna rağmen bugün yaşı ilerlemiş olan işçiler, “emeklilik yaşını yükselten yasa beni 5-6 yıl etkiledi” diyerek teselli buluyor ve sabır gösteriyorlar. Peki, ya şimdinin orta ve genç işçi kuşakları, onlar ne olacaklar? Aslında emeklilik primini ve yaşını yükseltme saldırısı, gelecek işçi kuşaklarına yönelik bir saldırıdır. Tüm işçi kuşakları bu gerçeği kavramak zorundalar. Şu an orta yaşlarındaki işçi kuşaklarının emekli olup olmayacağı bile belirsizdir. Dolayısıyla genç işçi kuşaklarının birer nine ve dede olarak 65 yaşına kadar çalışıp ondan sonra emekli olacağına hiçbir garantisi yoktur. İşte bu nedenle 65 yaşında emekli olmak demek, aslında mezarda emekli olmak demektir.

Patronlar işçilerin kazanılmış haklarını geri almak için her yolu, her yöntemi deniyorlar. İşçileri iliklerine kadar sömürmekle yetinmiyorlar. İşçilerin henüz doğmamış çocuklarını bile nasıl çalıştıracaklarının ve sömüreceklerinin hesabını yapıyorlar. Bu nedenle emeklilik yaşını 65’e çıkartıyorlar. Böylece aktif işgücü sayısı artmış oluyor. Daha düşük ücret vererek yaşlı işçileri genç işçilere karşı kullanmak istiyorlar. Aynı zamanda sosyal güvenlik sisteminde biriken paraları nasıl yağmalarız diye düşünüyorlar. Emeklilik yaşı uzatılırken, sigorta şirketleri özel sigortalı olmayı özendirmeye, emekçi kitleleri soymaya çalışıyor.

İşçiler, kendileri ve gelecek işçi kuşakları için kölece çalışma koşullarına, mezarda emeklilik sistemine hayır demelidirler. Her gün işçilerin canını alan iş cinayetlerine, taşeronluk sistemine, güvencesiz ve esnek çalışmaya, mezarda emekliliğe karşı tek seçeneğimiz var: İşçilerin birliğini sağlamak, bilinçlenmek ve mücadele etmek! Patronların saldırılarını, işçiler bir sınıf olarak örgütlendikleri zaman püskürtebilir ve yeni haklar elde edebilirler. ■

Patronlar işçilerin kazanılmış haklarını geri almak için her yolu, her yöntemi deniyorlar. İşçileri iliklerine kadar sömürmekle yetinmiyorlar. İşçilerin henüz doğmamış çocuklarını bile nasıl çalıştıracaklarının ve sömüreceklerinin hesabını yapıyorlar. Bu nedenle emeklilik yaşını 65’e çıkartıyorlar.

Grev ve Direnişler

Darphane işçileri grevde

Darphane işçileri, 25 yıl sonra tekrar greve çıktılar. Basın-İş ile devlet arasında süren toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamadığı, işçilerin talepleri kabul edilmediği için Darphane ve Damga Matbaası'nda 8 Temmuzda grev başladı. Altın, bozuk para, pasaport ve nüfus cüzdanı gibi evrakların basıldığı Darphane ve Damga Matbaası'nda işçiler, çalışma koşullarının düzeltilmesini ve ücretlerinin yükseltilmesini talep ediyorlar.

Ağır çalışma koşullarına karşı 1988'de greve çıkan Darphane işçilerini, o zaman Refah Partisi İstanbul İl Başkanı olan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ziyaret etmiş ve şöyle demişti: "Zulme son verene kadar haklı ve kararlı mücadelelerin yanında olmayı inancımız gereği görev telakki ederiz." Ancak şimdi iktidar sahibi olanlar bu sözlerini unutmamış durumdadır ve her fırsatta işçilerin haklarına saldırıyorlar.

Derneğimiz UID-DER'in de ziyaret ederek destek verdiği Darphane işçileri, ağır koşullarda çalıştıklarını ve haklarını alana kadar mücadele edeceklerini ifade ediyorlar.

Darphane işçileri grev çadırında UID-DER'li işçileri ağırladılar

de işverenin grevdeki işçilerin yerine yeni işçi aldığı, bir başka havayolu firmasındaki işçileri çalıştırdığı belirtildi. Ayrıca grev kapsamı dışındaki işçileri, grevdeki işçilerin yerine üretime ve satışa yönelik çalıştırdığının kesinleştiği ifade edildi. Bu rapor üzerine Hava-İş, THY işvereniine dava açarak grev kırıcılığının durdurulmasını talep etti.

THY işçilerinin davası 8 Temmuzda İstanbul 5. İş Mahkemesinde görüldü. Yapılan duruşmada; greve katılan işçiler yerine başka işçi çalıştırılmayacağından, başka işçi çalıştırılmasının ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmasına karar verildi. Hava-İş ve grevdeki THY işçileri, THY işvereniinin yasadışı grev kırıcılığının önlenmesiyle ilgili mahkemenin verdiği ihtiyati tedbir kararının derhal uygulanması için THY Genel Müdürlüğü önünde 11 Temmuz 24 saatlik bir eylem gerçekleştirdi. Hava-İş Genel Başkanı Atılay Ayçin, eylemde, THY yönetimini bir kez daha görüşme masasına çağırdı.

THY işçilerinin grevi devam ediyor

THY grevi iki ayı geride bıraktı. İlk günden beri THY yönetimi ve AKP hükümeti, devletin her türlü olanağını kullanarak grevi kırmaya çalışıyor. Hava-İş Sendikası, THY işvereniinin grev kırıcılığı yapmasına karşılık, delil tespiti yapılması için mahkemeye başvurmuştu. Mahkemece yapılan delil tespiti ile oluşan bilirkişi raporunda Hava-İş haklı bulundu. Raporda, yasadışı olduğu hal-

Metal işkolunda işçilerden haberler

Jumbo'da grev: Çelik-İş Sendikası'nın örgütlü olduğu Jumbo fabrikasında, toplu sözleşme görüşmelerinde işçilerin taleplerinin karşılanmaması üzerine greve çıkıldı. 27 Haziranda greve çıkan işçiler, 2 yıldır ödenmeyen ikramiyelerinin ve iki aydır ödenmeyen maaşlarının ödenmesini talep ediyorlar.

Feniş'te eylemler: Gebze'de kurulu Feniş Alüminyum'da işçiler ücretleri düzenli olarak yatırılmadığı için tepkilerini eylemlerle dile getiriyorlar. Çelik-İş Sendikası'nda örgütlü Feniş işçileri, Mayıs-Haziran-Temmuz ayı ücretlerinin ödenmesi talepleriyle bir hafta boyunca vardiya giriş çıkışlarında eylemler yaptılar. 9 Temmuzda yönetim binasına sloganlarla yürüyen işçiler, Çelik-İş Genel Başkanı ile

patron arasında yapılan görüşmelerden sonuç çıkmaması üzerine eylemlerine devam kararı aldılar. Aynı gün, patronun geri adım atıp Mayıs ayına ait ücretleri yatırmamasıyla işçiler işbaşı yaptılar. İşçiler, diğer alacakları yatırılmadığı takdirde eylemlerine devam edeceklerini açıkladılar.

FCMP TR Metal'de direniş: 2011'de sendikalaşma mücadelesinin başladığı İzmir'deki fabrikada, patron sendikalaşmayı işten atmalarla engellemeye çalışıyor. 28 Haziranda "performans düşüklüğü" bahanesiyle 34 işçi işten çıkarıldı. Bunun üzerine işçilerin örgütlü olduğu Birleşik Metal-İş Sendikası öncülüğünde direniş başlatıldı. Birleşik Metal-İş, yaptığı yazılı açıklamada atılan işçilerin işlerine geri dönmek ve örgütlülüklerine sahip çıkmak için mücadele verdiklerini vurguladı ve emekten yana güçleri atılan işçilerle dayanışmaya çağırdı.

Tekersan işçilerinin sendikal örgütlenme mücadelesi: Bilecik'te faaliyet yürüten ve 350 işçinin çalıştığı Tekersan Jant Sanayi A.Ş.'de patron, işçilerin sendikalaşmasının önüne geçmek için göstermelik nedenlerle 15 işçiyi işten çıkardı. Birleşik Metal-İş Sendikası'nın yaptığı açıklamaya göre, işten atmalara rağmen işyerinde yüzde 90 gibi büyük bir çoğunluk sağlandı ve yetki için Çalışma Bakanlığı'na başvuruldu. BMİS, işçilerin tezgâhları başına sendikalı olarak geri dönene kadar mücadelenin devam edeceğini duyurdu.

İzelman işçilerinin mücadelesi devam ediyor

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin şirketleri olan İzelman ve İzenerji ile Genel-İş Sendikası arasında devam eden toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde bir anlaşmaya varılamaması üzerine, sendika bir basın açıklaması yaptı. Açıklamada, belediye yönetiminin İzelman işçilerine yüzde 6,1, İzenerji işçilerine ise yüzde 8 zam teklif ettiği, bu oranın işçiler için çok düşük olduğu ve kabul edilemeyeceği ifade edildi. Anlaşma sağlanamaması üzerine Mart ayında grev kararının asıldığı hatırlatılarak, işçilerin taleplerine karşı olumlu bir adım atılmazsa İzelman, İzenerji ve ESHOT işçileri dâhil 10 binden fazla işçinin 26 Temmuzda greve başlayacağı bildirildi. ■

İşçi Önderi Kemal Türkler'i Unutmayacağız!

DİSK'in kurucu önderi ve Maden-İş Sendikası'nın başkanı Kemal Türkler'in öldürülmesinin ardından 33 yıl geçti. İşçilerin sevdikleri, saydıkları, kendilerinden bildikleri dürüst bir işçi önderiydi Kemal Türkler.

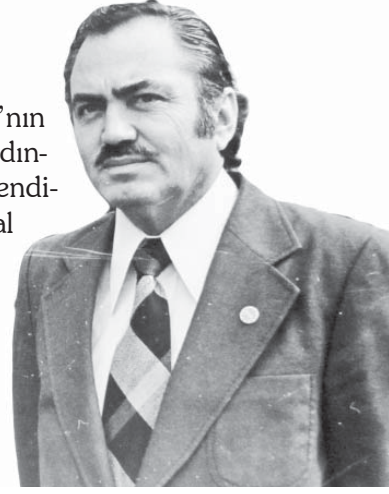
1926'da doğan Kemal Türkler, 1947'de sendika üyesi olduğunda 21 yaşındaydı. Türkiye'de sendikaların resmi olarak kuruluşu da aynı yıl gerçekleşti. Fakat o yıllarda sendikalar grev hakından yoksundu. Grev hakkı 1963 yılında patlak veren Kavel Direnişiyle kazanıldı. Kemal Türkler'in başkanı olduğu Türkiye Maden-İş tarafından örgütlenen direniş sayesinde grev hakkı ilk kez yasalara girmiş oldu.

O dönemde hükümetin ve patronların desteği ile kurulmuş tek konfederasyon Türk-İş'ti. İşçi örgütlerinin patronlardan bağımsızlığını ve mücadeleciliği gerektiğini savunan Kemal Türkler ve arkadaşları, 1967'de DİSK'i kurdular. O zamanki DİSK, sınıf ve kitle sendikacılığının ilkelerine sahip çıkarak Türk-İş'in uzlaşmacı çizgisine büyük darbe indirdi. Örgütlediği onlarca fabrikada, sendikaların işçilerin mücadele örgütleri olduğunu ve mücadele edilerek hakların kazanılacağını gösterdi.

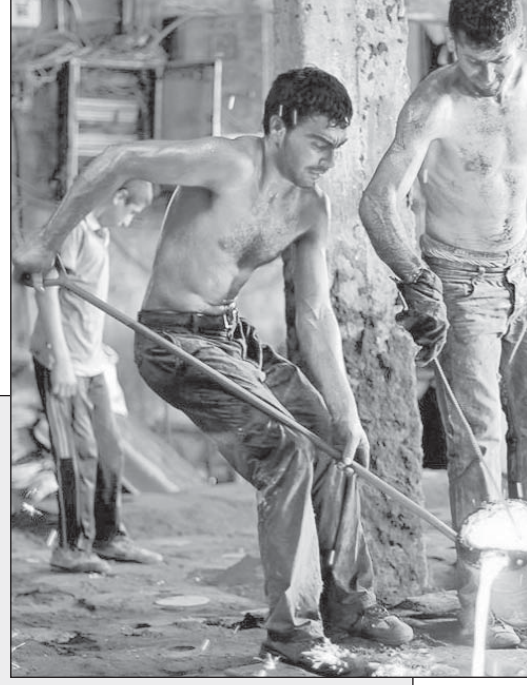
Kemal Türkler önderliğindeki Maden-İş, gerçek anlamda işçilerin sendikasıydı, adeta işçilerin evi gibiydi. İşçiler sendikalarında tartışıyor, taleplerini belirliyor, hazırlık yapıyor ve patronlara karşı hep birlikte kararlıca eylemlere çıkıyorlardı. **"Tabanın söz ve karar sahibi olması"** ilkesinden hareket eden Maden-İş üyesi binlerce işçi, kendi fabrikalarında her düzeyde örgütlenmeye girişmişlerdi. Sendika temsilciliğinin yanı sıra, işyerlerinde her bölümü örgütlü gücün bir parçası yapmak için "ünite temsilcilikleri" örgütlediler. Maden-İş'e hâkim olan mücadeleciliği sendikacılık anlayışından hareketle, toplu sözleşme teklifinin hazırlanmasından sözleşmenin bağlanmasına kadar geçen tüm aşamalarda işçilerin aktif katılımını sağlamak üzere **Toplu Sözleşme Komiteleri** kuruldu. Metal patronlarının örgütü MESS'e sunulan toplu sözleşme önerileri bu komitelerle birlikte hazırlanmış ve greve çıkma kararı birlikte alınmıştı. MESS'e karşı yürütülen mücadelede işçiler sürecin aktif bir parçası haline gelmiş ve böylece aylarca süren grevler örgütlenmiş ve patronların dayatmalarına boyun eğilmemişti.

Patronlar sınıfı onun varlığından, mücadelesinden, gözüpekliliğinden hep korkmuştu. Kemal Türkler bu nedenle, devlet destekli faşistler tarafından 22 Temmuz 1980'de katledildi. Amaç, yükselen işçi sınıfı hareketini ezmek ve 80 darbesine zemin hazırlamaktı. Kemal Türkler'in cenazesine bir milyondan fazla işçi iş durdurarak sahip çıktı. Kemal Türkler'e kurşun sıktıran güçler, gerçekte işçi sınıfının birliğine ve mücadeleciliği sendikal örgütlenmeye kurşun sıktırılmışlardı. Aradan 33 yıl geçmesine rağmen katillerden hesap sorulabilmiş değil, AKP hükümeti çıkardığı bir yasayla katilleri akladı.

Kemal Türkler'in ömrü mücadele içinde geçti. Kemal Türkler, günümüz sendikacılarından farklı olarak alınterini işçilerle birlikte mücadele içine akıttığı için Kemal Türkler oldu. Bugün her şeye rağmen Kemal Türkler'i unutmayanlar da var sınıf mücadelesi içinde. ÜİD-DER'li işçiler, sendikaları mücadeleciliği birer işçi örgütü haline getirmek, Maden-İş'in mücadeleciliği sendikacılık geleneğini yaşatmak için de çalışıyorlar. Kemal Türkler'i unutmayacağız ve unutturmayacağız! ■

“90 Kuşağı” Tartışması: 90’lı İşçiler Ne Düşünüyor?

Taksim Gezi Parkı protestolarıyla birlikte “90 kuşağı” tartışması başladı. Gösterilerde yer alanların önemli bir kısmını 1990’lı yıllarda doğan gençler oluşturuyordu. Sermaye medyasında yazıp çizenler bu “90 kuşağı” tanımlamasını çok sevdiler. Özellikle zengin tuzukuru kesimlerin çocuklarından oluşan bir “90 kuşağı” imajı yaratmaya giriştiler. Patron medyasının yazar-çizerlerine göre gençler bir harikaydı. İyi okullarda okumaktaydılar, bilgisayar teknolojisi ile büyümüşlerdi, isyankârdılar, bağımsızdılar ama örgütlenmeye ve örgüte de karşıydılar. Bu kesimler kendi çocuklarının önünde secdeye yatarken, işçi sınıfının gençlerini ise görmezden gelmektedirler. Tüm gençliği kendi şımarık çocuklarından ibaret göstermeleri yetmezmiş gibi, beri taraftan da örgütlü olmayı öcüleştirecek işçi sınıfının gençlerinin bilincini bulandırmaya çalışıyorlar.

Yaşam biçimi, hayalleri, duyguları ve dünyaya bakışları aynı olan ortak bir gençlik yoktur. Tuzukuru kesimlerin gençlerinin yanı sıra bir de işçi sınıfının gençleri vardır. Zor şartlarda büyüyen işçi sınıfının “90 kuşağı”, işyerlerinde patronlar sınıfının sömürü çarklarını döndürüyorlar. Öğrenci olanları ise, her tatilde harçlıklarını çıkartmak üze-

re işyerlerinin yolunu tutuyorlar. 90’lı işçiler günde 12-14 saat çalışıyor, meydana gelen iş kazalarında ölüyor, uzuvlarını kaybediyor. Yaşamlarının baharında solan, iş kazalarında ölen işçi sınıfının fidanlarıyla tuzukuru şımarık gençler arasında nasıl bir ilişki olabilir? Bu iki kesimin hayalleri, duyguları ve dünyaya bakışları tümüyle ayrıdır. İşçi sınıfının gençleri için tek çıkış yolu örgütlenmek, bilinçlenmek ve kapitalist kâr düzenine karşı mücadele etmektir. Sömürüden, uzun iş saatlerinden, iş kazalarından kurtulmanın, hayallerini gerçeğe dönüştürmenin ve motorları maviliklere sürmenin tek yolu budur.

UID-DER’in çalışma yürüttüğü işçi bölgelerinde “90 kuşağı” işçilerle röportajlar yaptık ve yaşadıkları sorunları dinledik. Bir kısmını yayınladığımız bu röportajlarda ifade edilenler de işçi gençlerle tuzukuru kesimlerin gençlerinin dünyalarının akla kara kadar farklı olduğunu ortaya koyuyor.

“90 kuşağı” denince aklına ne geliyor?

Altınşehir’den eğitim işçisi Tuğba (1991): Daha çok yoz hayat tarzı süren, basit yaşayan, basit düşünen, bilgisayar başından kalkmayan, güncel olaylardan uzaklaşan bir nesil. İçine ve evine kapanık, bu sayede daha çok hayalperest olan insanlar.

Kıraç’tan tekstil işçisi Gül (1990): İşçiliğim Tokat’tan İstanbul’a taşınmamızla beraber başladı. 12 yaşındaydım, ilkokul yeni bitmişti. İstanbul’a geldiğimde okula devam edeceğimi sanıyordum fakat hayat şartları beni öğrenci değil, işçi yaptı. Yaşımın küçük olmasından dolayı 6 yıl sigortasız çalıştım.13 yıldır da çalışıyorum. Gençlerin sosyal bir hayatları yok. Gençlerin içinde gençlik ateşi ölmüş.

Kıraç’tan marangoz işçisi Behçet (1996): Ben erken yaşta işçiliğe başladım. “90 kuşağı” işçilerin durumu vahim. Şöyle söyleyeyim, buradaki gençlerin birçoğu çalışıyor ama işçilerin sosyal yaşamları yok. Kıraç’ın dışına çıkamıyorlar, Kıraç’ta yaşanacak sosyal ortam yok.

Aydınli’dan tekstil işçisi Seyitali (1996): Televizyonda izlediğim görüntülerden, zengin çocukları geliyor aklıma. Baba parası yiyen çocuklar geliyor. Zengin züppe-ler, öğrenciler geliyor.

Kıraç’tan inşaat işçisi Celil (1993): Kıraç’ta çocuk işçi sayısı çok fazla. Aile ekonomisi kötü olduğu ve aile mecbur kaldığı için çocuklarını çalıştırmak zorunda kalıyor. “90 kuşağı”nda, ben de dâhil isyankârlık var. Ama anne

babaya karşı oluyor genelde. Ben bir buçuk aydır işsizim. İş bulduğumda da ya sigortamı yapmıyorlar ya da maaşımı vermiyorlar. Aslında böyle karşıma biri geçip sorunca inanın “90 kuşağı”nı tanımlayamıyorum. Çünkü böyle bir soruyu ilk defa siz sordunuz. Babamın tek bir sorduğu soru var: “Oğlum iş buldu mu?” Gençler yüz yüze gelince kendilerini ifade edemiyorlar.

Aydınli’dan işçi-öğrenci Ali (1995): “90 kuşağı”nın hem işçi olanı, hem işçi çocuğu olanı, hem de öğrenci olanı var. Gezi parkını merak ediyordum aslında ama bir işçi çocuğu olarak cebimde param olmadığı için gidemedim. Durumu iyi olan, tatilini nerede yapacağını düşünenler oraya giderken, ben gidemedim açıkçası. Bu yüzden “90 kuşağı”nı ikiye ayırabiliriz.

“90 kuşağı” içinde yer alan zenginlerin çocuklarıyla işçilerin çocuklarının çıkarları, özellikleri ve hayalleri bir mi?

Altınşehir’den tekstil işçisi Serengül: İşçi çocuğu çalışmak zorunda. Zengin çocuğunun hayalleri ile bir olamaz. Zengin çocuğu elini cebine attığında parası hazır. Ama biz çok çaba harcamak zorundayız. Ben çocukluğumu yaşamadım. Gözümü tekstilde açtım. Arkadaşlarım dışarıda oyun oynarken “ben niye oynayamıyorum” dedim. Bu çelişki hayatımın parçası oldu.

Tuğba: Hepimiz farklı pencerelerden bakıyoruz, farklı hayatları sürüyoruz. Bizim hayallerimiz onlarınkinden daha basit. Daha gerçek ama ulaşılması zor. Onlar geçim

sıkıntısı yaşamıyor.

Behçet: Ben sıradan okula giderken onlar kolejlere gidiyorlar. Ben sokakta aylak aylak gezerken onlar spora, baleye gidiyorlar. Onlar özel servislere, arabalara binerken ben dolmuşla gidip geliyorum. Yaz tatilinde ben çalışıyorum, onlar tatilin kralını yapıyorlar.

Gül: Zengin çocukları babaları ne alsın, onlar için ne yapsın önemsemiyor, küçük görüyor. Çalışıp kazanmadığından, onun için bir değeri yok, onun için her şey kolay. Ne de olsa patron çocuğu işte. İşçi çocukları öyle mi? Sabahın köründe kalkıp geç saatlere kadar çalışıyor, doğru düzgün ne dinleniyor ne de besleniyoruz! Olursa bir sigortamız oluyor, başka da bir şey yok.

Celil: Zengin çocuklarına tanınan imkânlar olduğu için sosyal aktiviteden yoksun değiller. Maalesef fakir gençler onların gittiği ortama gidemiyor. Yaz sezonunda en çok boğulma haberleri Karadeniz'den geliyor. Akdeniz ve Ege'den ben boğulma haberi hiç duymadım. Zenginler güzel semtlerde oturuyorlar, biz işçiler ise İstanbul'un dışındaki mahallelerde oturuyoruz. İyi bir lise tutturamıyorsak çalışmanın yolunu tutuyoruz. Ama zenginler özel liselerde, üniversitelerde ailelerinin desteğiyle eğitime devam ediyor.

Seyitali: Bir değil, hiçbir sıkıntı yaşamıyorlar. Adamın parası var, her yere gidiyor. Fakir çocuğu çalışıyor akşama kadar, diğeri de gidip tatil yapıyor. O tatil yaparken, biz eve nasıl para getireceğiz diye düşünüyoruz.

90 kuşağı genç işçiler ne gibi sıkıntılar yaşıyorlar?

Serengül: Maaşım çok düşük. Çalışma saatleri çok uzun. Patron bize "siz bir makinesiniz" diyor. Bozuk makinelerde çalışıyoruz. 5 dakika geç işbaşı yaptığımız zaman patron, yemeğimizi, servisimizi, çayımızı verdiğini söyleyerek "siz bana ne yapıyorsunuz? Ben sizin her şeyinizi veriyorum" diyor. Sanki biz değil de o bize veriyor. Sabah demlenmiş çayı akşam 4'te veriyorlar. İtiraz edince ortalığı karıştırmakla suçluyorlar. Geçen gün patronun karısı kadın işçilerle toplantı yaptı. "Ortalığı karıştırmayın" dedi.

Tuğba: 22 yaşındayım. Tekstilde ve dershanede çalıştım. Cinsiyetimden ve yaşımdan kaynaklı hep çok düşük ücretler aldım. Çok fazla deneyimim olmadı ama çok fazla zorlukla karşılaştım.

Seyitali: Çok zorluk çektim. Tekstilde çalışıyorum, ayakkabı boyacılığı yaptım, araba temizledim. Okul zamanında da okuldan çıkıp çalışıyordum. Sonra bıraktım okulu, tekstilde çalışmaya devam ettim. Eve para getirmem gerekiyor. Çalışma koşullarımız da kötü. Ustabaşı tepemize dikiliyor, küfrediyor, bir şey diyemiyorsun. Mesai oluyor, eve gidemiyorsun. Bazen annemi bile göremiyorum eve gittiğimde. 11 saat çalışıyorum. Fazla mesailerle birlikte 16 saate çıkıyor. Eve geliyorum, sonra yatıyorum hemen. Sonra uykulu uykulu tekrar işe gidiyorum. Şu an asgari ücretin altında ücret alıyorum. Sigortasız çalışıyorum.

Gül: İşyerlerinde ustaların ellerinde bir kırbaçları eksik, bu beni çok rahatsız ediyor. İşe yeni başladığımızda dalga geçiliyor küçümseniyoruz. Bir de yarış var, işçileri yarıştıyorlar, at gibi koşturuyorlar. Adetli işler isteniyor, yarışmak istemesen de mecbur kalıyorsun, diğerleriyle denge kur-

man gerekiyor göze batmamak için. Bir de yol parası çok pahalı, o yüzden bir yere gitmek için çok düşünüyorum, bütün paramı nerdeyse yola veriyorum.

Nasıl bir yaşam hayal ediyorsun? Neler yapmak, nasıl yaşamak istiyorsun?

Serengül: Bence kimsenin kimseye emretmediği, sırtından para kazanmadığı bir dünya olsun. Küçük yaşta işe başlayan çocuklara az para verilmesin. Kadın-erkek ve çocukların maaşları eşit olsun. Elleri makaslardan yara olan çocuklara kötü davranılmasın. Ben bir Kürt işçiyim. Anadilimle konuştuğumda yıllarca benimle çok dalga geçildi. Kardeş kavgası son bulsun istiyorum.

Celil: Herkesin eşit olmasını, saygılı olmasını isterdim. Dünyanın her yerini gezip görmek isterdim. Savaşların olmadığı bir dünya isterdim. Isınma sağlık, konut, ulaşım, eğitim; bunların paralı olmasını istemezdim. Çalıştığımızın karşılığını son kuruşuna kadar alabilmek isterdim.

Tuğba: Sağlık ve eğitimin ücretsiz olmasını istiyorum. Paralı köleliğimiz son bulsun. Mücadeleci bir kadın olmak istiyorum. Kolejlerin kalkmasını, eğitimin her yerde eşit olmasını istiyorum.

Seyitali: Çalışmak istiyoruz tabii ki ama çalışma süresi 8 saat olsun, fazla mesai olmasın, asgari ücret asgari ihtiyaçlarımızı karşılayacak düzeyde olsun. Sigorta yatırılсын.

İşçileri güçlü kılan bir araya gelmeleri ve ortak davranmalarıdır. Genç işçileri birleştirmek için neler yapılmalı?

Serengül: Benim patronun karşısına çıkabilmem için bilinçlenmem lazım. Yoksa patron beni kandırabilir. İşçileri bir araya getirmek çok zor bir şey. O yüzden sizin derneğiniz çok önemli. İşçilerin bir araya gelip konuşabildiği, tartışabildiği, el ele verdiği bir yer var.

Tuğba: Önce bilinçlenmeli ve örgütlenmeliyiz. İşçilerin ortak bir çatı altında birleşmesini sağlamalıyız.

Seyitali: Örgütlenerek, bir araya gelerek sorunlarımızı çözebiliriz. Hep birlikte sesimizi çıkarmamız lazım.

Ali: İşçilerin sıkıntılarının önüne dini inançlar üzerinden yapılan ayrımlar geçiyor. Bir araya getirmek zor. Ama ÜİD-DER'in yaptıkları çok iyi. İşçi bir gencin yapabileceği çok bir şey yok. İşten eve gelir ya televizyonun başına ya da bilgisayarın başına oturur. İşçi gençler sabah işe gider, akşam eve gelir. Birkaç saat uyur, tekrar işe gider. Ama burası (ÜİD-DER) ayrı bir ortam diyebilirim gençler için. Her yaştan, her inanıştan gençler bir araya gelebiliyor. Televizyon ve internet başından daha iyi. ■

Atölye işçisi Ahmet Yıldız kafasını makineye kaptırarak hayatını feci bir şekilde kaybetti

Milyonlar Sokakta

Haziran ve Temmuz aylarında Brezilya'dan Şili'ye, Portekiz'den Peru'ya kadar birçok ülkede işçi ve emekçiler, hükümetlerin saldırı yasalarına, zamlarına karşı sokağa çıktılar. Hükümetlere geri adım attıran işçiler, hakların ancak mücadele verilerek kazanılacağını ve yine mücadele ederek korunacağını bir kere daha göstermiş oldular.

Brezilya'da ulaşım zammına karşı yapılan eylemler hükümete geri adım attırdı

Brezilya'da toplu taşıma ücretlerine yapılan zammın ardından on binlerce insan zammın geri çekilmesi talebiyle 2 Haziranda sokağa çıktı. Eylemler kısa zamanda büyüdü ve milyonlarca ifade edilen gösteriler yapıldı. Yapılan zam, emekçilerde uzun bir süredir biriken öfkeyi açığa çıkardı. Polisin sokaklara çıkan öğrencilere, gençlere, işçilere uyguladığı şiddet nedeniyle protesto gösterileri daha da büyüdü. Emekçilerin taleplerine yenileri eklendi. 2016'da yapılacak dünya kupası karşılaşmaları için ayrılan harcamaların sağlık ve eğitime ayrılması, yolsuzlukla etkin şekilde mücadele edilmesi ve hükümetin icraatlarının denetlenebilmesini kısıtlayan anayasa reformunun geri çekilmesi talep edildi.

"Halk uyandı" sloganını haykıran kitleler, "Yoksulluğa ve yolsuzluğa son verin!" pankartları açtılar. Bir gösterici tepkisini şöyle dile getirdi: "Otobüs biletine gelen zam uyanış için sadece bir kıvılcımdı. Şimdi daha iyi sağlık, güvenlik ve eğitim hizmeti için mücadele ediyoruz. Artık çok sıkıldık, şimdi savaşıma zamanı. Bu kadar adaletsizlik yeter!" Stadyumlara değil insanlara yatırım yapılmasını talep eden bir başka gösterici şöyle dedi: "Allah aşkına ben eğitim, iyi hastaneler istiyorum, futbol stadyumu değil."

Ekonomi büyümesine rağmen Brezilya'da zengin ile yoksul arasındaki uçurum gittikçe büyüdü. İktidardaki sözde İşçi Partisi hükümeti, uyguladığı ekonomik programlarla patronlara hizmet etti. Fakat hükümet, haftalar

süren protestoların ardından geri adım atmak zorunda kaldı. Toplu ulaşıma yapılan zamlar tamamen geri alındı, bilet fiyatlarının artışına sebep olan tüm vergilendirmelerin iptal edilmesi onaylandı. Petrolden elde edilecek devlet gelirlerinin %75'inin eğitime ve sağlığa ayrılması kabul edildi. Her türlü yolsuzluk, rüşvet, görevi suiistimal ve zimmete para geçirme vakasının yüz kızartıcı suç olarak kabul edilmesi onaylandı. Kamu Bakanlığına yönelik yargı soruşturmasını engellemek amacıyla gündeme gelen anayasa değişikliği önerisi geri çekildi. Hak kaybı getiren yasal düzenlemelerde kongrede gizli oy kullanılmasına son verileceği açıklandı. Siyasi düzenlemelere dönük olarak da tüm ülke çapında bir referanduma gidilmesi onaylandı. Ancak Brezilya halkı artık kuru sözlere itibar etmediğini eylemleriyle ortaya koyuyor. Brezilyalı işçi ve emekçiler demokratik reformlar yapılması için mücadeleyi sürdüreceklerini söylüyorlar.

Portekiz'de işten atmalara, kemer sıkma politikalarına hayır!

Portekiz sendikaları 27 Haziranda genel grev çağrısı yaptılar. Bu çağrıya milyonlarca işçi cevap verdi ve Portekiz'de hayat durdu. Son iki yılda dördüncü kez genel greve giden Portekizli işçiler, krizin faturasını ödemek istemediklerini haykırıyorlar. Kemer sıkma politikalarına karşı iş durdurarak sokaklara ve meydanlara çıkan milyonlarca işçi, hayat pahalılığını, yüksek vergileri ve ücret kesintilerini protesto etti. Mahkemeler, postaneler, çöp toplama merkezleri ve çok sayıda belediye kapalı kaldı. Eğitim ve sağlık işçilerinin greve katılım oranı yüksek oldu.

2014 yılına dek kamu harcamalarında 4,7 milyar avroluk kesintiye gitmeyi hedefleyen hükümet, haftalık çalışma süresini 35'ten 40 saate çıkaracağını ve 30 bin memurun işine son vereceğini açıklamıştı. 10,5 milyon nüfusa sahip olan ülkede işsizlik yüzde 18'e ulaştı ve

bunların sadece yarısından azı işsizlik yardımı alabiliyor. Gençler arasındaki resmi işsizlik oranı %42,5. Hükümet gelecek yıl 30 bin kişinin daha işine son vermeyi planlıyor.

Dünya Bankası, IMF ve AB üçlüsünden 78 milyar avroluk yardım alan Portekiz hükümeti, tüm bu yükü işçi sınıfının sırtına yıkmaya çalışıyor. Portekizli öğretmenler işten çıkarmaların artmasını, çalışma saatlerinin uzatılmasını ve kemer sıkma politikalarını protesto etmek için milyonlarca öğrencinin hazırlandığı yılsonu sınavlarına katılmamış, öğretmenlerin %90'ının destek verdiği eylemin sonucunda sınavlar ertelenmişti.

Şili'nin ana liman ve yolları ülke çapındaki grevle bloke edildi

26 Haziranda Şili'de işçiler ve öğrenciler ortak eylemler düzenlediler. Şili'nin birçok şehrindeki protestolarda liman ve bakır madeni işçileri öğrencilerle birlikte barikatlar kurarak dayanışma gösterileri yaptılar. Öğrenciler, öğretmen ve veliler parasız ve kaliteli eğitim talep ederken, işçiler daha iyi ücret, sendikal haklar ve sağlık güvencesi talep ediyorlar. Öğrenciler aynı zamanda bakır madenlerinin kamulaştırılmasını ve elde edilen gelirin bir kısmının eğitime ayrılmasını istiyorlar.

45'ten fazla lise ve 25 üniversite işgal edildi. Şili'nin önemli liman ve madenlerin-

de de üretim durdu. Liman İşçileri Federasyonu'na bağlı 10 sendika iş bıraktı. Ülkenin kuzey kesimindeki eylemlerle bakır madenlerine ulaşım engellenmeye çalışıldı. Taşımacılık sektörü ciddi bir şekilde etkilendi. Üç binden fazla şoför çalışmadı. Otobüs şoförleri, gece yarısı başlayan 24 saatlik grev süresince şehir içinde ulaşımı durdurdular. Otobüslerin şehre girip çıkmasına izin veremeyeceklerini açıkladılar. Bakır İşçileri Konfederasyonu'nun başkanı "Biz buradayız çünkü bakır bizimdir ve biz onu geri istiyoruz. Çocuklar ve genç Şilililer kaliteli ve ücretsiz kamu eğitimi alabilsin istiyoruz" dedi.

Öğrencilerin ve işçilerin eylemleri ve onlara verilen destek devleti rahatsız etti. Protestocuları suçlayan cumhurbaşkanı, kitlelerin demokratik haklarını sınırlamak ve eylemlerin önünü kesmek için önümüzdeki günlerde yeni bir yasa tasarısı hazırlayacaklarını açıkladı. İşçi ve emekçiler talepleri için sokağa çıkmaya başladıklarında devlet de zorbalığı devreye sokuyor. Yasaklayıcı bir tutum içine girerek emekçilerin kendi haklarını savunmasını engellemek ve onları korkutmak için yasalar çıkartıyor. Ancak kararlı olan işçi ve emekçileri hiçbir yasa evlerine döndüremedi. Çünkü

emekçilerin mücadelesi meşruiyetini yasalardan değil haklılığından alır.

İtalya'da işsizliğe karşı öfke büyüyor

23 Haziranda Roma'da 100 bin işçi ve işsiz, işsizliğe karşı çözüm bulamayan hükümeti protesto etti. Eylemi güçlü işçi sendikaları organize ettiler. İtalya'da işsizlik oranı Nisan ayında %12'ye yükseldi. Özellikle 24 yaş altı gençler arasında bu oran %40'ı aştı. Bu rakamlar resmi verilere dayanıyor, fakat iş bulmaktan umudunu kesmiş ve uzun süredir iş aramayan işçileri de hesaba kattığımızda gerçek rakamlar çok daha korkutucu durumda.

Hükümet genç işsizler sorununu çözmek için genç işçileri işe alan firmalara vergi indirimi getireceğini açıkladı. Ancak sendikalar bu uygulamanın hiçbir yaraya merhem olmayacağını söylüyorlar. Çünkü firmalar kriz bahanesinin arkasına sığınarak daha fazla kâr elde etmek için işgücünün daha ucuz olduğu ülkelere yatırım yapmaya başladılar. Örneğin beyaz eşya üreticisi Indesit 1400 işçi çıkartarak işgücünün daha ucuz olduğu Türkiye ve Polonya'ya yatırım yapıyor. İtalyan işçilerin işsizliğe karşı öfkesi büyüyor.

Yunanistan'da işçiler eylemde

IMF ve Avrupa Birliği'nin dayatmaları sonucunda Yunanistan'da, yılsonuna kadar 4 bin kamu çalışanı daha işten çıkarılacak. Sendikaların çağrısıyla binlerce işçi, hükümetin bu kararını ve kemer sıkma politikalarını protesto etmek için greve çıktı. İşçiler "İşten Çıkarmalara Hayır!", "IMF, AB Yunanistan'ı Terk Et!" sloganları attılar.

12 bin 500 kamu çalışanı da idari izne çıkarılacak ve maaşlarının sadece %75'i ödenecek. Şayet 8 ay içerisinde başka kurumlara gönderilmezlerse işten çıkarılacaklar. Yunanistan'da işsizlik oranı %30, gençler arasında ise %60'a çıkmış durumda. ■

Dünya İşçilerinin Jones Ana'sı

Analarımızın hakkını ödeyemeyeceğimizi düşünürüz. Analar çocuğunu koruyan, büyüten, konuşmayı öğreten, kısacası ona emek verenlerdir. Özellikle işçi sınıfının anaları büyük cefa çekerler. Sonunda ise, emek verip büyüttükleri çocukları patronlar sınıfının ücretli köleleri haline gelirler. Çocuklar da anaları gibi, sömürü düzeninden kurtulamazlar. İşte bunu gören nice işçi anası, kapitalist sömürü düzenine karşı mücadele etmiştir ve etmektedir. Bunlardan biri de Amerikalı Jones Ana'dır. Amerikalı işçilerin Jones Ana'sı da tüm işçileri kendi çocuğu olarak görüp, onların mücadelesine kendini adanmış yiğit bir kadın, bir işçi önderidir. 93 yıllık ömrünün yarısından fazlasını işçilerin mücadelesine adanmıştır.

Jones Ana, 1837 yılında doğar. 1867'de ABD'nin Memphis (Memfis) şehrinde ortaya çıkan humma salgınında eşini ve 4 küçük çocuğunu kaybeder. Bu salgında her zaman olduğu gibi yoksullar hayatını kaybetmiştir. Yaşadığı bu acı kaybın ardından hayatını devam ettirmek zorunda olan Jones Ana, Şikago'ya yerleşir ve burada terzi yapmaya başlar. Burada tuzukuru zenginlere terzi yaparken, şehrin öteki yüzü olan yoksulluğa tanık olur. "Zenginlerin sıcaık refahıyla yoksulların sefaleti arasındaki zıtlığın ona acı verdiğini" söyler. Mücadele etmeksizin hiçbir şeyin değişmeyeceğinin iyice farkına varan Jones Ana, Büyük Şikago yangınında dükkânıyla beraber her şeyini kaybettikten sonra, bütün yaşamını işçilerin mücadelesine adar. Artık yüz binlerce çocuğu ve binlerce evi vardır!

1902 yılında, 65 yaşında olan bu ak saçlı, gözlerinin içi gülen cesur kadın, patronlar tarafından "Amerika'nın en tehlikeli kadını" ilan edilir. Oysa işçiler onu "ana" diyerek sahiplenirler, severler ve sayarlar. "Madencilerin meleği" bu yaşlı kadın, nasıl olup da patronlar için "tehlikeli kadın" olmuştur? Bu sorunun cevabı bizzat onun yaşamıdır.

1800'lü yıllar Amerika'da işçilerin çalışma ve yaşam koşullarının en ağır olduğu yıllardır. Çocukların dahi maden ocaklarında, 12 saate varan vardiyalarla çalıştırıldığı, işçilerin ancak açlıktan ölmeyecek kadar bir ücret aldığı, sendikalı olmanın çoğu zaman büyük bedeller ödemeyi gerektirdiği yıllarda Jones Ana, şehir şehir gezerek işçileri örgütler. Maden işçileri başta olmak üzere iplik, hazır giyim, demiryolu ve çelik işçilerinin mücadelesine destek verir. Nerede bir grev varsa Jones Ana oradadır. Hakları için mücadele eden işçilerin yanındadır. 8 saatlik işgünü, sendika ve grev hakkı başta olmak üzere bugün sahip olduğumuz pek çok hakkın elde edilmesinde büyük payı olan ABD'li işçilerin verdiği mücadelede Jones Ana'nın da emeği vardır. Üstelik bu yıllarda verilen mücadelelerin bedeli işten atılmaktan çok daha büyüktür. Hakları için mücadele eden işçiler evlerinden olur, hapishanelere atılır, hatta öldürülürler. Jones Ana da pek çok kez ölümle tehdit edilir, mahkemelere çıkarılarak tutuklanır. Ancak egemenlerin hiçbir çabası onu mücadelesinden alıkoymaz.

O yıllar aynı zamanda kadınlar için de zor yıllardır. Özellikle emekçi kadınlar için yaşam çok daha zordur. Kadınlara biçilen toplumsal rol evle iş arasında gidip gelmekten ibarettir. Hiçbir konuda söz söyleme hakları yoktur. En basitinden 1920 yılına kadar kadınlara oy hakkı bile verilmez. İşte bütün bu engellere rağmen Jones Ana'nın bir emekçi kadın olarak mücadelesinde en önde yer alması gurur vericidir.

İşçilerin Jones Ana'sı patronların açgözlülüğünün kurbanı olan çocuk işçilerin durumuna da kayıtsız kalmaz. Ellerini, parmaklarını kaybetmiş, küçücük bedenlerinin üzerinde yaşlı insan kafaları taşıyan bu çocuklara her baktığında yüreği sızlar. Ağır çalışmaya dayanamayan çocukların çökmüş bedenleriyle makinelerin altında uyuyakaldığına ve ustabaşlar

tarafından dövüldüğüne tanık olur. Çocuk işçiliğinin yasaklanması için bu çocuklardan bir grup oluşturarak ülke çapında bir tura çıkar. Pek çok kentte yürüyüşler, konuşmalar yapar. Bir keresinde "patron köşklerinin, bu çocukların kırılmış kemikleri, titreyen yürekleri ve eğik başları üzerine inşa edildiğini, onların kısacık yaşamlarının, başkalarını zengin etmek için harcadığını" anlatır. Verilen mücadele sonucunda 14 yaş altındaki çocukların çalışması yasaklanır.

Jones Ana, patronların ve onların uşaklarının kendisini satın almasına asla izin vermez. 80 yaşını geçtiğinde bile kenara çekilmeyi düşünmez. İşçilerin kendisini çağırdığı her yere gitmeye devam eder. Son nefesini verdiği ana dek tüm işçilerin refah ve mutluluk içinde yaşayacağı güzel günlere olan inancını korur. 83 yaşında yazdığı öz yaşam öyküsünün son cümlesi onun bu inancının ifadesidir: "Gelecek işçilerin güçlü, nasırlı ellerindedir." ■

İş Güvenliği mi Dediniz?

■ Sarıgazi'den bir işçi

İş Sağlığı Güvenliği Yasası 1 yıl önce yürürlüğe girdi. Yasayla beraber patronlara pek çok yaptırım geldi. "İş güvenliği" kavramı herkesin gündemine girdi. Ama nedense hâlâ ölümlü iş kazalarında herhangi bir azalma olmadı. Yasalara geçti geçmesine de bunların günlük hayatımıza nasıl yansıdığına bir bakalım.

İş güvenliği eğitimi

Kimi işyerlerinde "eğitim aldım" imzasıyla formalitenin ötesine geçmeyen bu konu, diğer işyerlerinde de iş güvenliği eğitiminden çok "işçilerin nasıl gerçekleri görmemesini sağlarız" eğitimine benziyor. Kimi işyerlerinde iş güvenliği uzmanı yasanın ismini verip işçilere "bu yasayı okuyun" diyor. Alınan eğitimlerde anlatılan konular da bu şaklabanlılığı açıkça gözler önüne seriyor. Çoğu işyerinde verilen eğitimlerde anlatılan birkaç konuyu örnekleyelim sizin için:

- Gerçekleşen kazaların çoğu işçinin dikkatsizliğinden kaynaklanmaktadır:

Öyledir kesin! İşin hızlı yürümesi için kaldırılan emniyet butonları, koruma aparatı olmayan testereler, iskele tepesinde emniyet kemersiz çalışma iş kazası sebebi olacak değil ya!

- Üst üste 3 gün işe gitmezsen atılırsın:

Evet, bu işyerlerindeki iş güvenliğinin en önemli maddesidir! İş güvenliği hususunda tüm çalışanların bunu bilmesi gerekir.

- Arkadaşına eşek şakası yaparken ona kalıcı bir zarar verirken ömür boyu onun maaşını SGK senden keser:

Doğru, bu konuyu bilmemiz gerekiyor bizim. Patronun iş kazası geçiren işçi için yükümlülükleri ise, bu eğitimin konusu olamayacak kadar önemsiz!

Ahizeye doğru öksür bakalım!

50 kişinin üstünde çalışanı bulunan işyerlerinde işyeri hekimi bulundurma zorunluluğu bulunuyor.

Haftada 1 ya da 2 gün en fazla 1 saat kalan doktor hiç kimseyi doğru düzgün muayene etmiyor. Muayene eden de sevk vermemek için elinden geleni yapıyor.

Sürekli kol ağrısı çeken işçinin izin almaması için "sevke gerek yok, sorunun psikolojik, ağrıyı düşünme" deniyor mesela. Hatta kimi işyerlerinde doktor işçilere telefonla canlı bağlanıp şikâyetlerini öyle dinliyor! "Öksür bakayım ahizeye doğru. Önemli bir şey değil, üşütmüşsün sen."

Son 1 yıldır geçerli olan yasa konusunda yapılan çok fazla şey yok aslında. Bu süreçte işyerlerine yapılan bir denetim de yok. Panolara birkaç uyarı yazısı yazmakla, parayla alınan birkaç sertifikayla, her ay imzalanan iş güvenliği toplantısı tutanaklarıyla iş kazalarının önüne geçilmiyor. Önemli olan yasaları koymak değil, yasaların uygulanmasını sağlamaktır. Bu süreç iş kazalarını, işçi ölümlerini patronların ve devletin ne kadar ciddiye aldığını bizlere gösterdi aslında. Bu nedenle yanımızdaki işçi arkadaşımızla konuşmaktan, çalışma koşullarımızı düzeltmek için birlikte hareket etmekten başka çaremiz yok. Bizim hayatımızı kurtaracak olan kendi örgütlülüğümüzdür. ■

Emektar Bir İşçinin Düşünceleri

■ Pendik'ten bir gıda işçisi

Ben 18 yıldır bir gıda fabrikasında çalışıyorum. Yaşadığım zorlu işçilik hayatımı sizlerle paylaşmak istiyorum.

İşe ilk başladığımda çok sevinmişim. İşimi kaybetmemek için gereken çabayı sarf ediyordum. Çünkü fabrikada sürekli işçi çıkarıyorlardı. İşsiz kalmamak için önceliğimi hep işe veriyordum. Oturmak yasaktı, sürekli ayakta çalışıyorduk ve çok aktif olmak zorundaydık. Makinelerle yarış yapıyorduk. Ancak yemek saatinde birbirimizle konuşuyorduk. Bu tempo ile çalışma sonucu birçok işçide çeşitli hastalıklar ortaya çıktı. Ben de bel ve boyun fitiğine yakalandım, ayrıca kolumda sinir sıkışması ortaya çıktı.

Zaman geçtikçe önce fabrika sahipleri değişti. Sonra makineleri daha hızlı çalıştırmaya başladılar. Çok sayıda yeni işçi işe alındı, eski işçiler işten atıldı. Daha çok ürün çıkartmak patronlar için hep ön plandaydı. İnsanların sağlıkları en son sıradaydı. Bizi hep daha çok ürün çıkartmaya, fireleri önlemeye ve disiplinli olmaya zorluyorlardı. Maaşlarımızısa yerinde saymaya devam ediyordu. Yıllardan beridir hep asgari ücretin biraz üstünde ücret alıyoruz.

Ekmek artık aslanın ağzında değil, midesinde. Durum böyle olunca fabrikadaki bu olumsuz durumlara boyun eğmek zorunda kaldık. Bizleri ancak bizler anlarız. Bundan dolayı birlik olmalıyız. Sesimizi ancak birlik olursak duyurabiliriz. Bunu da fabrikalarda örgütlü çalışarak yapabiliriz. Sendikalar ve ÜİD-DER gibi örgütlerde çalışmalıyız. Çünkü örgütlü olursak konuşabilir, sağlığımızı koruyabilir, yaşadığımız zorluklara ve düşük ücretlerimize itiraz edebiliriz. ■

Sigortasız Çalışmak Gündüz Yasak Gece Serbest

■ Gebze'den bir metal işçisi

Ben metal işkolunda çalışan bir işçiyim. Çalıştığımız fabrika "kurumsallaşmış" bir işyeri. Bu fabrika inşaat, metal ve daha pek çok sektörde üretim yapıyor. Piyasada tanınmış ve sözümona yasalara uygun çalışma ortamının bulunduğu bir işyeri. Fabrikada gündüz ve gece olmak üzere iki vardiya çalışıyoruz. Fabrikada çalışan sayısı gece çalışmasında 150'ye çıkıyor. Ancak yasal olarak işyerinde çalışan sayısı 120.

Fabrikada çalışan, ancak yasal olarak çalışıyor görünmeyen 30 işçinin sigortası yok. İşçiler hem sigortasızlar hem de günde 14 saat çalışıyorlar. Bu durum yasal değil. Ancak patronun bu haksızlığını ortaya çıkaracak ve patronu cezalandıracak bir uygulama yok. Patron, bu suçu gece çalışmasında işliyor ki devlet gelip araştırma ve denetim yapmasın. Patron böylece hem işlerini yürütüyor hem de suç işleyerek zen-

ginleşiyor.

Sigortasız çalışan işçilerin çoğu 17 ile 20 yaşları arasında. İş bulamadıkları için bu şekilde çalışmak zorunda olduklarını söylüyorlar. Ama sigortalı çalışmak da istiyorlar. Yani bu durum işçilerin kendi arzusu yüzünden ortaya çıkmamış. Sigortasız çalışan işçileri bir taşeron-simsar bulup getirmiş bu fabrikaya. Bu durumdan işveren de simsar da memnun. Ya işçiler?

Sigortasız olarak bu fabrikada çalışan bu işçilerin başına bir kaza gelse ne olacak? İşçiler iş kazası geçirdiğinde ya da bunun sonucunda hayatını kaybettiklerinde bunun sorumlusu gerçekte kim olacak? Kayıtdışı çalışmanın önüne geçtiklerini şişinerek anlatan devlet yetkilileri bu duruma ne diyecekler? Tüm bunların sorumlusu patronlar sınıfıdır. Devlet sigorta vb. alanlarda gündüz iş yapıyor gözüküyor, gece ise derin bir uykuya dalıyor. Patronlarla devletin uyumlu birlikteliği bu olsa gerek!

Biz işçiler işyerlerinde birleşmediğimizde ve kendi çıkarlarımızı etrafında örgütlenmediğimizde bu yaşananlar değişmeyecek. Sigortalı sigortasız ayrımı olmaksızın bütün işçiler olarak mücadeleye girişmeliyiz. ■

Adıyaman'dan Mektup Var: Birlikten Kuvvet Doğar!

■ Adıyaman'dan bir tekstil işçisi

Merhaba arkadaşlar. Burada çok zor durumlarda çalışmak zorunda olduğumuzu sizlere daha önce de yazmıştım. Bizler burada sadece düşük ücretlerle değil aynı zamanda çok uzun saatler boyunca da çalışmak zorunda kalıyoruz. Sabah işbaşı saatimiz 8.00 iken bizler 7.50'de işbaşı yapmak zorunda kalıyoruz. Günde toplam 3 mola hakkımız var; kâğıt üzerinde öğle yemeği molamız 45 dakika, diğer molalar ise 15'er dakika. Fakat her molamız 2 dakika geç başlatılıyor ve 3 dakika erken bitiriliyor. Dolayısıyla işveren bizim hayatımızdan her gün 25 dakikayı göz göre göre alıyor. Her işçiden günde 3200 adet üretim yapması isteniyor, bunu düşünecek olursak işverenin her gün her işçiden 25 dakikayı çalması aşırı sömürünün ta kendisidir.

Bu fabrikada 600 kişi çalıştığımız için üç ayrı bölüm olarak mola veriliyor. Fakat Cuma günleri namaz dolayısıyla üç bölüm birlikte yemek molası vermek zorunda kalıyoruz ve yemekhane 600 kişiye yetersiz kalıyor. İki tane aşçımız var, doğal olarak onlar da yemek servisinde yetersiz kalıyor ve yemekhane önünde uzun bir kuyruk oluşuyor. Öğle molamız 40 dakika olduğu için bazı arkadaşlarımız yemeklerini alamadan işe başlamak zorunda

kalıyor. Bir işçinin en doğal hakkı olan yemek yiyebilme hakkı dahi elinden alınmış oluyor. Geçenlerde yine bir Cuma günü yemekhane önünde kuyrukta beklerken işbaşı zili çaldı. Bazı arkadaşlarımla ben hâlâ yemeğimizi alamamıştık. Aramızda "sakın yemeğinizi yemeden kalkmayın, birlik olalım" diye bir konuşma geçti, öyle de yaptık. Yemeklerini yemiş olan arkadaşlarımız işbaşı yaparken yemek yiyemeyen arkadaşlarımızla sakin ve ısrarlı bir şekilde yemeğimizi yedikten sonra gidip işbaşı yaptık. Ustalar ve müdür yüzlerindeki öfkeli ifadeyi gizleyemiyorlar fakat öfkelerini bizlere de yansıtamıyorlardı. Biz bu başarıdan ve dayanışmadan dolayı çok mutlu olduk. Ertesi Cuma yine yemek molasına çıktık ama hepimiz şaşkındık, çünkü yemekhane önünde kuyruk yoktu. Herkes zamanında yemeğini alabilmiş diye yemek dağıtımını iki ayrı koldan hızlı bir şekilde sürüyordu. Bunu izleyen Cuma günlerinde de bu dağıtım bu şekilde oldu. Burada şu dersi çıkaracak olursak, hepimiz işçi ve emekçiyiz, bizim emeğimizi, el emeği göz nuru hakkımızı elimizden almaya çalışıyorlar. Kendi ürettiğimiz ve biz olmasak olmayacak olan üretimimize bizi yabancılaştırıyorlar. O ürünleri biz var ediyoruz fakat aldığımız düşük maaşlarla sadece mağaza vitrinlerinde uzaktan bakmaktan başka bir şey elimize geçmiyor ne yazık ki. Hiçbir zaman haklarımızı aramaktan vazgeçmeyelim ve unutmayalım ki birlikten kuvvet doğar. Saygılarımla. ■

Sözleşmeli Çalışmak

■ Gebze'den bir kadın işçi

Sözleşmeli işçilik, taşeronluk sistemi derken biz işçilerin zaten zor olan yaşam koşulları giderek daha da içinden çıkılmaz bir hal alıyor. Bu gün pek çok işçi için ne yazık ki kadrolu bir işte çalışmak hayal oldu. Eskiden farklı yerlerde çalışan işçiler bir araya geldiklerinde birbirlerine ilk olarak ne kadar maaş aldıklarını sorarlardı. Oysa şimdi ilk sorular “kadrolu musun yoksa sözleşmeli misin?” ya da “taşerona mı bağlısın?” oluyor.

Patronlar için dikensiz gül bahçesi yaratmaya kendini adayan sermaye hükümeti, çıkardığı her yeni yasayla işçileri her geçen gün biraz daha sefalete, yoksulluğa, ağır çalışma koşullarına sürüklüyor. Sözleşmeli işçilikle işçilere 6 ay, 11 ay işini gördüren, onları iliğini sömürene kadar çalıştıran patronlar, işleri biter bitmez “kıdem tazminatı yükünün” altına girmeden kolayca kapının önüne koyuyorlar işçiyi. Kimi zaman da sözleşmeli çalıştırdıkları işçileri kadrolu işçilere karşı kullanıyorlar. Sözleşmeli işçilerin en büyük hayalinin kadroya girmek olduğunu bilen patronlar bunu sonuna kadar kullanıyorlar. Örneğin sözleşmeli işçiye kadroya kalma durumunun tamamen o işçinin performansına bağlı olduğunu, ne kadar çalışıp fazla mesailere itirazsız kalırsa, üretim adetlerini yükseltirse kadroya alınacağını vaat ediyorlar. İşçiler de bir umut belki kadroya alınırım diye gece gündüz demeden fazla mesailere kalıp, hastalandıklarında bile seslerini çıkarmadan çalışıyorlar. Böylelikle patronlar kadrolu işçiyle sözleşmeli işçiyi birbirinden ayırmış oluyorlar. Ancak sözleşmeli işçiler ne kadar çok çalışsa da, ne kadar çok mesaiye kalsa da kaçınılmaz son değişmiyor. Sonuç yine 3 ay, 5

ay sonra işsizlik, yine yoksulluk oluyor.

Sözleşmeli işçiler belki kadroya kalırım umuduyla uzun ve ağır çalışma koşullarına boyun eğerek sağlıklarını yitiriyorlar. Oysa patronlar ne işçinin birkaç ay sonra işsiz kalmasını ne de kaybettiği sağlığını önemsiyorlar. Onların düşündükleri tek şey daha çok kâr, daha çok para. Devlet ve hükümet yetkililerinin tek düşündükleri şey patronlara daha fazla kolaylık sağlamak! O zaman bu işçileri kim düşünecek, kim işçiler için bir şeyler yapacak? Bize bizden başka, işçiden başka sahip çıkacak kimse yok. Artık bunun farkına varalım. İşçinin işçiden başka dostu yoktur. O halde bir araya gelmeli, kendimiz ve çocuklarımız için insanca yaşanır bir dünya ve gelecek yaratmak için mücadele etmeliyiz. Bizler birleşmediğimiz takdirde gelecek günler işçilere daha kötü günlerin yaşanacağını fısıldıyor. Bunu tersine çevirebiliriz, yeter ki “artık yeter” diyerek örgütlenelim ve mücadele edelim. ■

Asıl Çapulculara Karşı Örgütlenelim

■ Sefaköy'den bir metal işçisi

Taksim Gezi Parkı direnişi bir anda toplumun gündemine oturdu. İşyerinde, mahallede ve ailemizle sohbet ederken ilk gündem Gezi Parkı'ydı. Bizim işyerinde de bir anda gündem, Gezi Parkı ile başlayan olaylar oldu. Çalıştığım fabrikada hemen herkes bu direnişi anlatıyor ve kendi düşüncelerini de ekliyordu. Aynı işçiler belki üç gün önce harıl harıl futbol konuşurken şimdi Gezi Parkı olayları konuşuluyor. Öğlen yemeği ve çay paydosunda sohbet ettiğim işçi arkadaşların bazıları ne olacağına dair düşüncelerini söylerken, bazıları da “bu olaylar ne zaman bitecek”, “hükümet düşecek mi”, “dış ülkelerin oyunu mu” diye sorular yönelttiler. Ben de ÜİD-DER'li bir işçi olarak dilim döndüğü kadar anlatmaya çalıştım.

Birçok işçi arkadaşım, özellikle de AKP'ye oy vermiş olanlar, insanların neden Taksim'de toplandığını, bu eylemleri neden yaptıklarını anlamadıklarını söyle-

diler. Hatta bir tanesi, “Hadi orada sendikaların, işçilerin olmasını anladım da diğerleri ne amaçla oradalar? Sendikalar ve işçiler koşullarının düzeltilmesini, maaşlarının artırılmasını isteyebilirler, diğerleri ne istiyor?” diye sordu. Bu örnek de gösteriyor ki, Gezi Parkı protestoları tüm toplumun gündemine girmiş olmasına rağmen çoğu insan konu hakkında pek de fikir sahibi değil. İşçilerin çoğu bu olayların neden başladığını ve insanların ne istediğini bilmiyor. Hatta biraz da “tuzu kuru” gördüğü Gezi Parkı direnişçilerine alttan alta kızıyor.

Aslında Gezi Parkı eylemlerinin gösterdiği en önemli şeyin işçi sınıfının önemi olduğunu düşünüyorum. İşçiler kendi gündelik sorunlarıyla doğrudan bağlantılı olmadığı için bu eylemleri çok anlayamadılar. Ama en azından hak aramak için sokağa çıkmanın ve gerektiğinde polisle çatışmanın o kadar da korkutucu olmadığını gördüler. 15-16 Haziran Direnişi'nin gösterdiği gibi, işçi sınıfı örgütlü olarak meydanlara çıkarsa hem kendi sorunlarını, hem de toplumun farklı kesimlerinin sorunlarını çözebilir. O yüzden şimdi biz işçiler fabrikalarımızda, işyerlerimizde hak arama mücadelesini örgütlemeli ve asıl çapulculara yani patronlar sınıfına günlerini göstermeliyiz! ■

İthaf

Niçin yaşadığını, öldüğünü bilmeyen
dert çeken dost
Çürüyen dost,
Sizin için söylüyorum
Milyonlarda harp ölüsü adına
İyiliğin, kardeşliğin, ümiden
Aynı hakkın, hürriyetin
insanlığın şarkısını

II

Biz insanlar
Bir avucun
Beş parmağı kadar kardeş
Boyun eğmiş, razı olmuş
Gömülmüşüz çamuruna alın terinin
Mayasına hamuruna kara ekmeğin.
Fabrika bacaları çatlayacak hırsından
Sefaletler, felaketler ve kötü niyet
Her gün götürüyor içimizden birini
Şu fabrika, şu vapur, lokomotif
düdüğü

Şarkısını tekrarlıyor ezilmişler şehrinin.

IX

Meyvesini esirgeyen ağaca
Omuz veremiyoruz,
Bunun için adımız kötüye çıktı
Tecrit kamplarında çıldırdı
İşçiler, talebeler, genç kızlar

XIII

Anne girmem bu oyuncak
dükkânına
Orda toplar, tayyareler, tanklar var.

Seviyorum söğüt dalı atımı
Tekme atmaz, ısırılmaz

Ben yaşamak istiyorum
Ağaç gibi sessiz sessiz ve rahat
Karınca kararınca değil,
serile serpile boylu boyumca.

Anne girmem bu oyuncak
dükkânına
orda toplar, tayyareler, tanklar var.

XXI

Gül be toprak, gül yüzüne
Öp elini çiftçinin.
Gül be güneş saz benize
Gül de güller açılınsın.

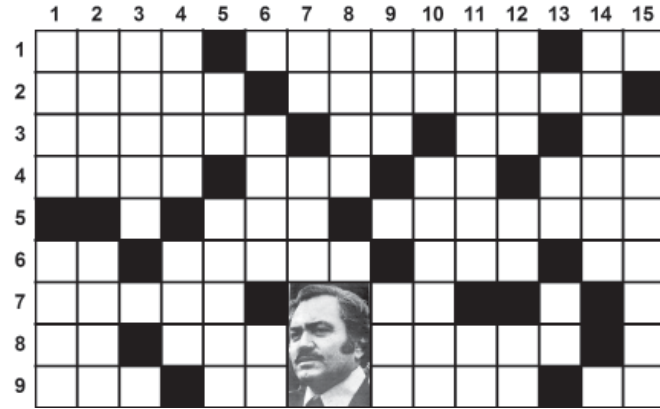
Kahvede kâğıt açan avare
Şu duvarcı, arabacı, amele
Bel bağlamış yedi karış ömüre.

Biz de bakabilelim
Bir ışıklı pencereden
Bize de pay düşmeli
Şehirlerden, caddelerden, denizden.

İnsan insan paylaşalım
Yaşamayı, komşuluğu, dostluğu
Bağdaş kurup yan yana
Bir sahandan yiyelim
Dünyamızın sofrasında.

Cahit Irgat

İŞÇİNİN BULMACASI

Soldan Sağa

1. ÜİD-DER'in, iş kazalarını takip etmek ve işçilere yardımcı olmak amacıyla kurduğu İşçi Sağlığı ve Güvenliği Komitesi'nin kısaltılışı. Haziran ayında iş cinayetlerinde kaybettiğimiz işçi sayısı, yazıyla. Bir nota.
2. Kadın şair. Güle güle anlamında kullanılan bir seslenme sözü.
3. Türkiye Maden İşçileri Sendikası'nın 6 Temmuzda grev kararı alındıktan sonra toplu sözleşme imzalanan Rize'deki bakır işletmesinin adı. Bir hayvanın bir başka hayvanı yemek için yakalaması. "Ve benzeri" ifadesinin kısaltması. Ari kelimesinde ikinci hece.
4. İtme işi. Sonuçsuz, yararı olmayan söz. Bir bağlaç. Elektromotor kuvvet.
5. Damarlarımızın içinde dolaşan kırmızı sıvı. Bombalardan korunmak için yer altına kazılmış siper.
6. Bir ek. Ücretlerini tam ve düzenli alamayan ve haftalardır vardiya girişi çıkışlarında eylem yapan Gebze'deki fabrika. Kabul etmeme. Nikelin simgesi.
7. Vücut, beden boy bos. Operatörün kısaltması.

8. Bizmut elementinin simgesi. Ün. Çelik-İş Sendikası'nın örgütlü olduğu ve 27 Haziranda greve çıkan Esenyurt'taki fabrika.
9. Ağabey. Bir nota. Olaylar ve hayat şartları karşısında güçsüz ve sıkıntılı duruma düşmüş olan, üzüntülü. Tümör.

Yukardan Aşağıya

1. Ücretli çalışan, sömürülen sınıftan olan. İşçilerin 17 ay önce tazminat-sız ve 10 aylık maaş alacakları ödenmeden işten atıldıkları Denizli'deki fabrikanın adı.
2. Günün hangi anı olduğunu gösteren alet. Kedi, köpek yavrusu.
3. Giyme işi.
4. Çocuklu kadın işçilerin işyerlerinde olmasını istedikleri temel taleplerinden biri. Afrika kıtasında yer alan ve başkenti Rabat olan ülke.
5. İnsan emeğinin "dili" işlevi gören bir organımız. Resimde yer alan DİSK'in kurucusu, Maden-İş Sendikası'nın unutulmaz başkanı ....Türkler.
6. Duyuru. Sodyum elementinin simgesi
7. Bazı görevleri yürütemek için kurulan sürekli veya geçici bölge. An-sızın, birdenbire.
8. Eksiklik, yetersizlik, zayıflık, dayanamama.
9. Postu, kaplan postu gibi çizgili bir tür Afrika zebrası.. Türlü renklerde tırnak cilası.
10. Safra. Yeşil kabuklu, içi kırmızı ve sulu, iri meyve.
11. Yenilemek. Bir nota.
12. Türk Tabipler Birliği'nin kısaltılışı. Bir hayvan. Berkel-yum elementinin simgesi.
13. İlaç, merhem. Hayır anlamında kullanılan bir söz.
14. Mecal.
15. Devlet yönetimini elinde bulunduran ve devlet gücünü kullanma etkisi.

Geçen Ayın Çözümü

İşçilerin Sordukları/14

Az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli işler nelerdir?

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle ağır ve tehlikeli işkolları yönetmeliği kaldırıldı; işkolları az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli olarak yasa çerçevesinde yeniden belirlendi. İşyeri tehlike derecesi, iş sağlığı ve güvenliği açısından, yapılan işin özelliği, üretilen malzeme, iş ekipmanı, çalışma ortamı ve şartları gibi hususlar dikkate alınarak belirlenecek. Bir işyerinde birden çok farklı alanda çalışma var ise o işyerinde yapılan asıl iş dikkate alınacak. İşyeri tehlike dereceleri "Tehlike Sınıfları Listesi" başlığı altında toplanıyor.

Buna göre çok tehlikeli işyerlerinde A sınıfı, tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en az B sınıfı ve az tehlikeli olan işyerlerinde ise en az C sınıfı iş güvenliği uzmanları çalıştırılacak. Patronların bir dediğini iki etmeyen AKP hükümeti, yasanın uygulanması için işyerlerine süre vermişti. Buna ek olarak, iş güvenliği uzmanı ya da işyeri hekimi bulundurma zorunluluğunu, 50'den az işçi çalıştıran, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 1 yıl, 50'den az işçi çalıştıran ve az tehlikeli işyerlerinde ise 3 yıl süreyle yeniden erteledi.

18 yaşından küçük çocuklar tehlikeli işlerde çalıştırılabilirler mi?

Ağır ve tehlikeli işler yönetmeliğinin yürürlükten kaldırılmasıyla birlikte 16 yaşını doldurmuş, 18 yaşından küçük işçiler de bu işkollarında çalışabilecekler. Daha öncesinde "Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılmayacakları İşler" başlığı altında yer alan işkolları listesi "ufak" bir değişiklikle "16 Yaşını Doldurmuş Fakat 18 Yaşını Bitirmemiş Genç İşçilerin Çalıştırılabilecekleri İşler" şeklinde değiştirildi. Çocukların kiremit, tuğla, parafin ve plastik imalatı veya selüloz üretimi

gibi işlerde çalıştırılabilmelerinin yolu açılmış oldu. Böylece AKP hükümeti, taze işgücünü patronların emrine vermiş oldu.

Yıpranma payı (fiili hizmet süresi zammı) nedir?

Ağır, riskli, sağlığa zararlı olan ve çalışanları fiziki, ruhi bakımdan olumsuz yönde etkileyen işlerde çalışanların diğer alanlarda çalışanlara göre daha fazla yıpranmalarına neden olan ve ömürlerini kısaltan işlerde fiili hizmet süresi zammı uygulanır. Bu tür işlerde çalışan işçilerin sigortasına, çalıştıkları her yıl için ek sigortalılık süresi ve ek prim ödeme gün sayısı ilave edilir. Bu nedenle erken emekli olma imkânı tanınır. Fiili hizmet süresi zammı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 40. maddesinde düzenlenmiştir.

Çimento, alüminyum fabrikaları, civa üretim işleri, kurşun ve arsenik işleri, kok fabrikaları, termik santraller, cam fabrika ve atölyeleri, döküm fabrikaları, demir ve çelik fabrikaları, radyoaktif ve radyoaktif maddelerle yapılan işler, itfaiye ve yangın söndürme işleri ile asit üretimi yapan fabrika ve atölyeler fiili hizmet zammı uygulanan işkolları arasında yer alır.

Fiili hizmet süresi zammına eklenecek prim gün süresi ne kadardır?

Fiili hizmet zammı ağır ve tehlikeli işkollarında çalışan işçilere, çalıştıkları her yıl için eklenen sigortalılık gün süresi şöyledir:

Alüminyum fabrikaları, kok fabrikaları ve termik santraller, cam fabrika ve atölyeleri, döküm fabrikaları, itfaiye veya yangın söndürme işleri, çimento fabrikalarında çalışan işçiler 60 gün fiili hizmet zammı alırlar. Kurşun ve arsenik işi yapan işyerlerinde çalışanlar çalıştıkları işin mahiyetine

göre 60 ilâ 90 gün arasında hizmet zammı alırlar. Civa üretim işleri sanayi, demir ve çelik fabrikaları, radyoaktif ve radyoaktif maddelerle yapılan işler, asit üretimi yapan fabrika ve atölyelerde çalışan işçiler ise 90 gün fiili hizmet zammı alırlar. Maden gibi yeraltı işlerinde çalışan işçiler için ise bu süre 180 gündür.

Fiili hizmet süresi zammı prim oranları ne kadardır?

Fiili hizmet zammına tâbi işyerlerinde çalışanlar için ödenecek prim oranları ise şöyledir.

- 60 gün fiili hizmet süresi zammı eklenecek işlerde çalışan sigortalılar için %21,
- 90 gün fiili hizmet süresi zammı eklenecek işlerde çalışan sigortalılar için %21,5
- 180 gün fiili hizmet süresi zammı eklenecek işlerde çalışan sigortalılar için %23 sigorta primi ödenir.

İşçilerin emeklilik yaş sınırından yararlanabilmesi için bu işkollarından birinde en az 3600 gün çalışması gerekiyor. Yeraltı işkollarında çalışanlarda bu süre 1800 gün. Fiili hizmet süresi zammı, emeklilik yılını ve yaşını doğrudan etkilediği için bu işkollarında çalışan işçiler primlerinin doğru yatıp yatmadığını kontrol etmelidir. ■

Ne Kadar Ekmek O Kadar Köfte mi?

Ne kadar ekmek o kadar köfte... Bu sözü günlük hayatımızda çok sık duyarız ve çoğu zaman da söyleyene hak veririz. Bu atasözü, bir şey elde etmek için onun uğrunda yeterince çaba sarf etmek gerektiğini anlatır. Peki ya bu sözleri patronlar işçilere söylediklerinde haklı mıdır? Bu sözler patronların ağızında gerçeği ve adil olanı mı, yoksa tam tersini mi ifade ediyor?

Patronlar biz işçilere şöyle derler: “Zengin olmak için çok çalışın, siz de kazanın. İyi bir ücret istiyorsanız daha fazla çalışmalısınız, bize kazandırın, biz de size iyi para verelim. Yok öyle üç kuruşa beş köfte!” Oysa biz işçiler yıllar boyu çalışıp dururuz, emeğimiz maddeye şekil verir, alın terimiz ürün olup çıkar. İşyerleri büyür, patronlar yeni yatırımlar yaparlar. Büyük kârlar açıklarlar. Sermayelerini arttırdıkça, zenginleştikçe yaşamları daha da lüks hale gelir. Yedikleri önlerinde yemedikleri arkalarında, zevk-ü sefa âlemlerine dalarlar. Peki, ya biz işçiler?

Onca çalışmaya rağmen biz işçilerin ücretine ya zam yapmazlar ya da yapsalar bile bu zam üç kuruşu geçmez. Görünüşte maaşımıza zam yapılmıştır. Ama verilen üç kuruş zam hayat pahalılığı karşısında erir gider, alım gücümüz düşer. Bunca tükenmeye rağmen, bir arpa boyu yol alamayız: Yine yoksul, yine yoksuluzdur.

2013 yılı için belirlenen 34 liralık asgari ücret zammı, kayıpları dengelemediği gibi alım gücümüzde geriye gidiş anlamına gelmektedir. Çünkü 34 lira, hayat pahalılığı karşısında güneş görmüş buz gibi erimiş ve eskisine göre 14 ekmek kaybımız oluşmuştur. Türkiye ekonomisi kat be kat büyüdü, dünyada 17. sıraya yükseldi. İnsan uzaktan bakınca “ne güzel” diyor. Ama kazın ayağı öyle değil. Ekonomi büyüdü, patronlar büyüdü, ya işçiler? İşçilerin çalışma saatleri arttı. İşgünü neredeyse 12 saate çıktı. İş temposu arttıkça arttı. Üretim ve ihracat rakamları rekorlar kırdı. Ama işçinin aldığı asgari ücretin son 13 yılda alım gücü tam tamına %52 oranında düştü.

Aslında biz işçiler bu gerçeği iliklerimize kadar hissederiz. Hep şöyle sözler duyarız, hatta sıklıkla kendimiz söyleriz: “Durmadan mesai yapıyorum ama para yine de yetmiyor.” Bu sözler aldığımız ücretin gerçek değerinin sürekli düştüğü anlamına gelir. Yani patronların sermayeleri büyüdükçe, bizim geçim sıkıntımız ruhumuzu daraltır.

İşyerlerinde üç işçinin yapması gereken işi tek başımıza yapmak zorunda kalıyoruz. Neredeyse hiçbir sosyal hakkımız yok. Çalışma şartlarımız üzerinde söz söylemeye hakkımız yok. Canımız tehlikeye girmesin diye alınması gereken zorunlu iş güvenliği tedbirleri bile alınmaz. Şikâyet etsek kendimizi kapının önünde buluruz. İşsizlik ve sefaletle karşı karşıya bırakılırız. Bunca çalışmanın, didinmenin karşılığında “ödülümüz” geçim sıkıntısı, sonu gelmeyen borçlar, taksitler, bıkınlık, tükenmişlik oluyor.

Hani çalışan kazanırdı? Hani ne kadar ekmek o kadar köfte idi? Ekmeği üreten biz, köfteyi üreten biz. Ekmeği de köfteyi de, yağı da balı da patronlara altın tepside sunan biziz. Yani tüm zenginlikleri biz işçiler ürettiğimiz halde ekmekten de köfteden de olan biziz. Demek ki ekmeğimizi büyütme, o ekmeği lezzetli köftelerle doldurma, yani hakkımız olanı almak sessizce ve kölece çalışmakla olmuyor. Biz çalıştıkça patronlar büyüyor, bizim ekmeğimiz küçülüyor, köftelerse patronların midesine gidiyor.

Kissadan hisse: Patronların “çok çalışın siz de kazanın, ben çalıştım, kazandım” sözü yalandır. Onların kazanç dediği bizim çalınan emeğimiz ve alın terimizdir.

Patronların emeğimize el koymalarına izin vermeyelim. Kölece çalışma koşullarının düzeltilmesi, iş saatlerinin düşürülmesi, ücretlerin yükseltilmesi için patronların bize reva gördüğü yaşamı kabul etmeyelim. Biz de onlara “ne kadar ekmek o kadar köfte” diyelim. Çok çalışan çok, az çalışan az alır diyelim. Patronlar bizim gibi çalışmadıklarına göre, onlara almamak ya da çok az almak düşer. Evet, ne kadar ekmek o kadar köfte! İşte bunu hayata geçirebilmek için tüm işyerlerinde birliğimizi sağlamalı ve patronların karşısına dikilmeliyiz. ■

